עיתונות מופקרת (1)

בסוד שיח

מאת שאול שיף

כל ניסיון לצמצם במשהו את כוחה של העתונות בישראל, כדי להגן על כבודם של האזרח ומשפחתו, נתקל מיד בקטגוריית של הפרלים והעתונאים, המיוצגים, כביכול, את "זכות האזרח לדעת", ולא חן חלילה אינטרסים כלכליים סתומים.

חברי הכנסת תרבר "הפרייערים", ותשמיש להתעמת עם התקשורת וקל מאוד לשכנעם, שאין לנגוע בחקיקה בנושא העתונות, גם אם לעיתים קרובות אין מדובר בנושא אלא בהפקרות גרידא.

העתונאים והפרלים יודעים, כי האזרח הממוצע לא "יכנס להתאוות הכרוכות בתביעה בבית משפט על לשון הרע, מה גם שהמשפטים הללו נמשכים על-פני שנים, ומכון הם הקלה מרי לעיתים קרובות.

ובכן, בוטח בעצמו, יכול עתונאי לשלוף למשפחת עמיתו בדיעבד, אחיה של חנה נאה הי"ד, מדריכי הסיניון האורתו בירושלים, ולבקש, יותר נכון לתבוע את המתואר תחת אימה. הוא אמר שתנאי הגאוה לגבי חינה בן יעקב, בעד היא נתונה בהלם בעד עמוק על נסיבות הירצחה של גיסתה: "אני מבקש את התמונה שלה, אחרת נאלץ לפרסם מזר את תצלום הגויות, כפי שפרסמה ביום שני בעתונה...". גב' ת. בן-דיעקב שאינה בקיאה בכללי הג'נגל של שוק התקשורת, נענתה לאיום ומיד המציאה תמונה רגועה ואעפ"כ לפחות, לא נישחפס, שוב פרסמה תמונת הגוויה המשותפת.

הניסיון המצטבר מלמד, כי אין מרכיב אוכלוסיה, שזוא כל-כך רגיש לבבודו, מעמדו ורימויו כמו ציבור העתונאים. אבל, כאשר מדובר בזולת, הרגישות הזאת נופלת קורבן לתחרות הרצחנית, והתיאבון הבלתי בין שני עתוני העיר בעיקר. האם לחנה נאה הי"ד שלוש בנות לש ולתאוות, מה שזה כבודן, כבוד אביהן, כבוד סבתן, כבוד אחיה, לעומת הרצון המסוקיף לספק אינפורמציה בלתי מזויף לדסק הראשון, גם על חשבון האמת והפגיעה האנושה בכל הנ"ל, ומי מדבר כבר על כבודה של אם המשפחה, הקרבן בעצמו הי"ד?

אם ועדת האתיקה של אגודת העתונאים לא התכנסה עד כה לדון בפרסומי השקר של העתונים למזרע גילוי והזעה של חנה נאה הי"ד, עדיף שוועדה זו תבוטל כליל ולא תהיה עלה תאנה לעירוותה של "האגודה".

חנה נאה הי"ד היתה ההיפך הגמור ממה שפורסם עליה בתקשורת עם ויהירה:

סיימה בהצטיינות את המכללה לבנות בירושלים, מוסד יוקרתי עם מאפיינים של היהדות הדתית. את מעבודות הגמר שלה היתה על רש"י: "פשוטו של מקרא: יהודי מקודות אנושיים שכתובים בתורה על-פי רש"י. ראש המיכללה שלה את העבודה הזאת לעיונו של "שומרר שלובבין, שהוא נדול הפרשנים של רש"י בדורות האחרונים, והרבי החזיר את העבודה בצירוף הערה המחמיאה: "ראויה להיות תלמיד חכם גדול בישראל".

חנה נאה היתה שומרת מצוות: נראתה לעיתים קרובות בשבתות בבית הכנסת המקומי וחינכה שלוש בנות ברוח היהדות השורשית. האחת סיימה את אולפנת "צביה" ושירתה "שרות לאומי" באחיזתד שבגליל המערבי, בת אחרת סיימה אף היא את "צביה" ואלמלא האסון שפקד את משפחתה, היתה כבר יוצאת לשרת בימים אלה בתצור הגלילית במסגרת "שרות לאומי". הבת השלישית עדיין לומדת ב"צביה" ויחד עם שתי אחיותיה שואלת בוכיה: "מי תפנק אותנו עכשיו"...

כל בני המשפחה ללא יוצא מן הכלל, יושבים "שבעה" ומתאבלים ביחד. אבי הבנות, לידוע, ספר למנחה בלוויתה רבת המשתתפים.

חנה נהגה בשבתות וחגים לסעוד על שולחן משפחתה והיתה חלק בלתי נפרד מהמשפחה המצומצת והמלוכדת.

רק ביום שלישי השבוע פיענחה המשפחה את חידת הימצאותה של חנה נאה הי"ד באוטובוס קו 26, שעשה דרכו להר צופים, כתוצאה מהתאבדות של מחבל מתאבד. אנגלית בקורס קיץ, שהתקיים בקמפוס ב"הר הצופים" ונפתח ימים ספורים לפני לאסון.

חברותיה ומכרותיה שבאו לנחם את בני משפחתה, ידעו לספר על בידוחיה התרומיות, שהבולטת בהן היתה הנתינה והחסד. סיפרה חברתה רחל לוין: "ירדנו מהאוטובוס בתחנה המרכזית בירושלים ויצינה פנשו באשה וקנה. לפתע היא ניגשה אליה ושאלה: אולי את רוצה לשתות, ובעוד הוקנה תמהה על השאלה ניגשה חנה לקיוסק הסמוך והביאה לה בקבוק שתיה. איך ידעת שאני צמאה – שאלה הוקנה והצה השיבה בהתבוי בשפתיך היבשות. הוקנה ממנהג סודקי וכתה מאותו יום להברה חדשה, שסיפרה אותה מדי יום עד לפיגוע האיום. היא היתה רק אחת מני רבים של הלכאים ונדכאים, שחנה נאה הי"ד סיפרה.

בני המשפחה מתקשים לעכל את נסות הרוח של העתונאים, שפגעו כה קשות בקרבנו ובכבוי המשפחה שהובאו לקבורה בטרם נמסרו הגופות לקבורה.

בדבריו שקף חסרי כל בסיס וכל האת בגלל שפסיקה על אזרח חיים צנוע וכשמוח כך גם היתה: בעלת-חן חן ה' עליה.

עתונות מופקרת (2)

ביום שני השבוע, התפרסם ב"ידיעות אחרונות" מדוזו של רב אלבים, "פיטורים מדרוזב הערב", את ראש המדור עימרה כתורת המבשרות: "היעיבה עוברת ליום לימודים קצר" והתוכן: הזל מחשבון, עשרות אלפי נערים וגרים בני 13-17 המתחנכים ב"ישיבות קטנות" לא לימדו עוד בתנאי פגימה. הם יחזרו מדי יום בשעת ערב מאוחרת לבתי הוריהם. "את המחנך הזה מוביל מנחיג הליטאים, הרב אליעזר שך, ראש ישיבת פוניבז', בעקבות לקחים שונים וניסיון של עשרות שנים. הסיבה הרשמית לביטול תנאי הפגימה היא מחסור בתקציב. אולם מאחורי הסיבה הרשמית מסתתרת סיבה נוספת: חשש של הרבנים מקיום יחסים הומוסקסואלים בין הנערים... בין השאר הוטענו בישיבות הליטאיות כללי בניעות חמורים. זאת, אף שאין כל הנחיה הלכתית לשמור על כללים אלה בין בני אותו המין. אולם, מתברר כי הכללים הללו לא חיסלו את התופעה. כיוון שכך, העלו רבנים שונים, בראשם האמור, שך, את הדיון לבטל את הפגימות לגמרי. בכך יצטמצמו השעות שבהן נערים נמצאים יחד ללא פיקוח הדוק של רבנים."

חסר גדול ועצום עשה הבוהב עם "הישיבות הגדולות" הזרדיות, שרבות מהן עם פנימיות, בכך שניתקו אותן, במשתמע, מהתופעה המצוית, לדבריו, בישיבות הקטנות, והראייה שהרב שך לא הזליק לבטל בהן את הפנימיות...

ועד שהבוהב המלוהב המבפיש את שלם התורה בדבר הבל ורעות־רוח, כדי לוכות באחרית הערך שנקיה אותן, במשתמע, מהתופעה המצוית, לדבריו, בישיבות הקטנות, והראייה שהרב שך לא הזליק לבטל בהן את הפנימיות...

ועד שהבוהב המלוהב המבפיש את שלם התורה בדבר הבל ורעות־רוח, כדי לוכות באחרית הערך שנקיה אותן, במשתמע, מהתופעה המצוית, לדבריו, בישיבות הקטנות, והראייה שהרב שך לא הזליק לבטל בהן את הפנימיות...

ועד שהבוהב המלוהב המבפיש את שלם התורה בדבר הבל ורעות־רוח, כדי לוכות באחרית הערך שנקיה אותן, במשתמע, מהתופעה המצוית, לדבריו, בישיבות הקטנות, והראייה שהרב שך לא הזליק לבטל בהן את הפנימיות...

הרב מ. אלון השיב בשלילה

הרב מרדכי אלון מגדולי מרביצי התורה בימינו (ותובניתו השבועית ביום ו' בטלוויזיה עם המשפטן בני דורייהא היא פגינה ממש בלוח השידורים של הטלוויזיה הישראלית). נערך בימים אלה לשידור משכסת עם ראש הממשל, ובולזן המר לבקשת האזרחין, כדי לבחון שוב את אפשרות שילובו בראשות הרשימה לכנסת. ה"כ המר הרשים, כי הרב אלון אינו נוטה להשתלב בחיים הפוליטיים וכי הוא מעדיף את העסילות הרוחניות, התורניות על־פני הפוליטיקה. יצירין, כי ראש הממשל השיג את הסכמת מרכיבי הממשל, לשבץ מרעמד מוסכם באחד המקומות הראשונים ברשימת הממשל לכנסת.

ה"כ המר ממשיך לקיים התייעוצויות בדבר הגישים המוסכמים מתוגם האסקריטי או מהתנוע התורני, שאפשר יהיה לשלבם ברשימה לכנסת.

בינתיים הזל ה"כ המר "לשרטט" את מסה הבחירות לכנסת ובתוגם זה בפיזה וירשה, שוודאי תתפוס מהרות, כאשר יסוכמו כל הפרטים עם האישיות שנמצרה לרכז את פעילות מסה הבחירות. על־פי הידוע, אותה אישיות תבריה נבונות להשתלב במסה הבחירות, על אף שעד כה היתה רשיה מכל פוליטיקה. ראש הממשל מתכוון לסכם בימים הקרובים את "הפרסים הסבניים" עם האיש המדובר, שכישוריו אינם מוטלים בספק וכזה להפקידו משרה במוסד שבו עבד.

לחץ "לפצות" את רבני מפלגת העבודה

שר הדתות, פרופ' שמעון שטרית נתן באחרונה ללוחצים לקרם רבנים לעמדות בכירות והבטיחה היא לרבנים שבעיני הדתות גם בשלב העבודה.

אחד השמות המוזלצים ביותר הוא רבה של מוסדת בתיב, הרב אפרים לונטשיץ. בזמנו של שר שמעון שטרית מדברים על אפשרות הצבתו בראשות המועצה הדתית בתל־אביב. להילופין, בדרך האפשרות לבחור בו לכהונת הרב הראשי האשכנזי של קריית־אונו. עתרה שנה פחות או יותר עד לבחירות לכנסת הראשי העבודה מבקשים להכיר לרבנים, כי הם מסוגלים לתגמל גם במישור הרבני ובתמוני הרת.

"בדי שנבדי יהיו יהודים"

מזה זמן רב קיימת תחושה בציבור הדתי לאומי, יותר נכון בקרב מנהיגותו הרוחנית של הציבור הדתי־לאומי, כי קיים ציבור גדול חילוני הארד לדמותה היהודית של המדינה ולסולם ערכיה והוא שרוי לשמוע בעניינו יהדות. תרבות שנקין ועד נמאסה על חלקים גדולים בציבור שאינו שומר מצוות והם מחפשים אידיאולי תשובה יהודית אוטנטית לתרבות המערב שנשיא המדינה היסיב לנגותה.

בפגישה שהתקיימה השבוע עם קבוצת היסוד של חיל (חיית יהודית לאומית) הקראת לתמוך במפרל, השתתפה גם מ.ל. מזרה באחד ממקדושות היהדות בסמינר ידוע בתל־אביב. בדבריה היא נתנה ביטוי לרבים שכמותה והיא מצפה שהציונות הדתית תרים את דגל הערכים במדינה, תוך הדגשה גם על הציונות שאינו שומר מצוות אל מעוניין מאר בייהודיותה של מדינת ישראל.

בין היתר אמרה: "אחרי שפתרתי את הבעייה שהילדים שלי לא יהיו יהודים. הם ילדים נהדרים, אבל איזו מדינה הולכת להיות מהז החיתוך הציוני הזה בה איידר תש"ח נהדרה לעזור לרבים להתעבד על חלומות הביעותים שלהם לגבי מה שצפוי כאן".

היא לא היתה היחידה שדיברה ברוח זו. הדברים יצאו ידאי את ביטויו הציבורי עם קיומה של אסיפת היסוד של תומכי מפרל שאינם דתיים בעוד כחודש ימים.

הקופאית ממזנון חברי הכנסת

מזנון חברי הכנסת כמו המזנון הכללי בכנסת שפתוח לציבור כולו, הוא על סדרת ה"גלאטי". איש בין חברי הכנסת לא עיירך על כך מעולם, משום שהבל הבינו, כי מזנון הכנסת צריך לשרת גם את חברי הכנסת מהסלונות הדתיות וגם את הציבור הדתי המגיע להיפגש עם נבחריו במשכן הכנסת.

יצויין גם, כי עובדות הכנסת נהגות בדרך כלל בצניעות בלבושן ואם קיים תרינ הוא בא מיד על תיקון. כאן אולי המקום לציין, כי בכל הפרלמנטים בעולם המערבי "נהוגים כבוד ב"בית" הדבר מדגא את בעולם המערבי "נהוגים כבוד ב"בית" הדבר מדגא את ביטויו בעיקר בלבוש. גם של הגברים וגם של הנשים. רק במזנון חברי הכנסת קיים תרינ בעניין זה ולמרות ההערות שהושמו לעברה של קופאית "המזנון" היא ממשיכה למעט בלבושה.

שאלתי השבוע, בעת שהכנסת התבנסה לישיבה מיוחדת, את אחד השרים הבכירים המוכר ליברל בהשקפותיו, אם נראה לו, שבמשכן הכנסת, ללא קשר לרגשות הציבור הדתי, תינתן רשות לסוג כזה של לבוש? השר לא הסכים אפילו לשניה: בשום פרלמנט בעולם לא לבושים כך. אין להז תקדים בשום פרלמנט.

בכנסת פרלית ועדה שעניינה מזנון הכנסת. אמנם תפקידה: להתמקד בעיקר במאכלים אך לא ידיע לה להידרש גם לסוגיה הזאת. מפתיע שחברי הכנסת הדתיים מגלים ליבידות מופלגת בנושא זה ואינם שולחים בפני מזכיר הכנסת, יו"ר הכנסת, יו"ר ועדת הכנסת על הפניה בכבוד הכנסת.

רבי לייב "בעל היסורים"

את חטאי אני מזכיר היום. רק לפני כשבועיים נתוודעתי לרבי לייב "בעל היסורים", כלומר, לעובדה שבעת מצוקה פונים רבים להתפלל על קברו בציפיה לישועה.

ומעשה שהיה כך היה: אלכס ה' העובד כ"משגיחה באחד ממוסדות הציבור הידועים, נקלע למשפט כנתבע על-ידי אחד הבנקים. אלכס ה' היה חתום על ערבות לאחראי של עסק להשכרת רכב ושותפיו בעלי האמצעים הפקיחוהו לנפשו, למרות שחלקו בעסק היה שולי. הבנק משום מה הדגיש להתמקד בו, למגינת לבו וכיסו הריק. המשפט התיידד את מנוחתו ומדי פעם היה פורק את מר לבו בשישבונו לשיחת רעים.

באחת הפגישות ראיתי שפניו טובות ושאלתיו לסיבת הדבר ותשובתו היתה: "החלטתי לא לשבת יותר בשקט. נסעתי לצפת לרבי לייב, סיפרתי לו את הצרות שלי ואיך שהתלבטו עלי ואני משוכנע שהוא יעזור לי. לא עברו אלא חודשים ספורים ואלכס ה' סיפר לי: "היה אתמול פסק־דין והשופט "מרח" את הבנק ונוף בתובעת והחזיר אותי זכאי לנמרי. שאלתי אותו אז מה אתה יודע על רבי לייב? ורק מעט מאוד פרטים הצלחתי להציל מפיו. ביום ששי השבוע בדרכי למירון לשבות שבת עם האדמו"ר מלעלוב, רבי אברהם בידרמן שליט"א, הציעו לי מארחי במכוניות, להגיע למירון לאחר אמירת פרקי תהילים על קבר הארי הקדוש ורבי לייב "בעל היסורים". שאלתי מיהו אותו רבי לייב והתשובה אחרה לבוא. מארחי רק ידעו לספר על הסגולות העצומות שבאמירת פרקי תהלים על קברו. במקום עצמו שהמה מאנשים רבים, שאלתי על רבי לייב ולא ידעו להשיב דברים ברורים. מאוחר יותר במירון שאלתי שוב ושוב פרטים על רבי לייב והמקסימום שידעו להגיד לי הוא, שהיה תלמידו של "בעל התניא" וכי היה אחד מלא צדיקים.

בעקבות היעידון של תשובות מספקות פניתי ל"ידעונים" בחבד ושלחו יעצו לי לקרוא בספרו של הרב ב. שמואל "מאורי ישראל" (והוצאת מכון אחלי יוסף – ירושלים). ואמנם כן מצאתי שם יותר פרטים על רבי לייב, אך עד שלסיוני לא נכתב שם דבר.

טערקעש־טאהרליב שבפולניה; לאחני שברוסיה הלבנה; חברון ועצת בארץ ישראל, הוא שלוח תהנות בהיני המופלאים של אותו קדוש עליון רבי לייב. הוא זכה להאריך ימים ושנים, אף שכפי הנראה, משופע היה ביסורים וגופניים.

את האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן בעל התניא השתדלתי ערוך הכיר עוד בימי השיאות הראשונים שלו, בהיותו במאהליב. הוא דבק בו וחלק אחריו והיה מראשוני התלמידים שנקשרו בו זיזכו לשאוב ממנו עומק חכמת האמת ורזי דעת ה'. כבר אז היה רבי לייב מחדמויות הידועות בעיר טערקעש־טאהליב ובפי הנראה היה מבוגר בשנים מהאדמו"ר הזקן, שכאמור עוד היה אז בתחילת הנהנתו. "ואנ"ש יספרו עליו גדולות, בעל אחד מהגדולים המפורסמים". ואף שהיה בעצמו בעל מדרינה ובעל **תשובות** נבוהות באלוקות, "ביטל עצמו מכל וכל אל רבנו הגדול, ואדרבה הוא ני ברום ערכו ושבנ בינתו, ידע להכיר שמך מגדלות קדושתו של רבינו קודש הקדשים זיע"א."

בחיותו אברך צעיר לימים, זכה שהבעש"ט הקדוש בכבודו ובעצמו יבקר בביתו עם תלמידו הק' רבי אב קיבעצ זיע.

רבי לייב נולד ככל הנראה בסביבות שנת ת"ק וחי כתשעים שנה ואולי יותר. האדמו"ר הזקן חעיד עליו, כי הוא מופשט ומושלל מאיזשהוי הזדהות עם העולם הזה. בשלב מסויים עלה רבי לייב לארץ ישראל והתיישב בחברון ולדברי הרי"ח חלמי הזורבין זצ"ל בעין צויון, היה מן הראשונים שהחלו את התיישבות האשכנזים בעיירק חברון בחשתדלות וסיוע כ"ק "אדמו"ר האמצעי" זיע"א, והיה נקרא בארץ־ישראל: ר' לייב בעל היסורים". בסוף ימיו נסע לעיר הקודש צפת "יצויזה לפני מותו, שכל מי שיזכה לו עת צרה ר"ל יעשתכח על קברו ויעורחנו, וכך היו עושים תמיד".

במשך עשרות בשנים לא ידוע היה על קיומו אלת יחידים שהיו פוקדי"ם את קברו הקדוש, בינימים כ"ק האדמו"ר מגור בעל "בית ישראל" זצוק"ל.

חורב הקדוש רבי לייב בעל יסורים נסתלק לבית עולמו ביום טרי מרחשון בשנת תקפ"ז והוא טמון בבית תלמוד העתיק בצפת.

בחודשים האחרונים כשגברה מגוקתה של ארץ־ישראל, עולים רבים להתפלל על קברו בציפיה לישועה. בשם־זקני צפת מספרים, כי רבי לייב חבטית, כי כל מי שיאמר פרקי תהלים על קברו ביום ששי לאחר חצות היום – לא יאונה לו רע כל אותה שנה. על־פי גירסה אחרת: ביום ששי שבו יחול יום חשנה שלו...